

מגמות ביצוא לארה"ב | ניתוח ארוך טווח ועדכון מחצית 2018

היחידה הכלכלית, מכון היצוא

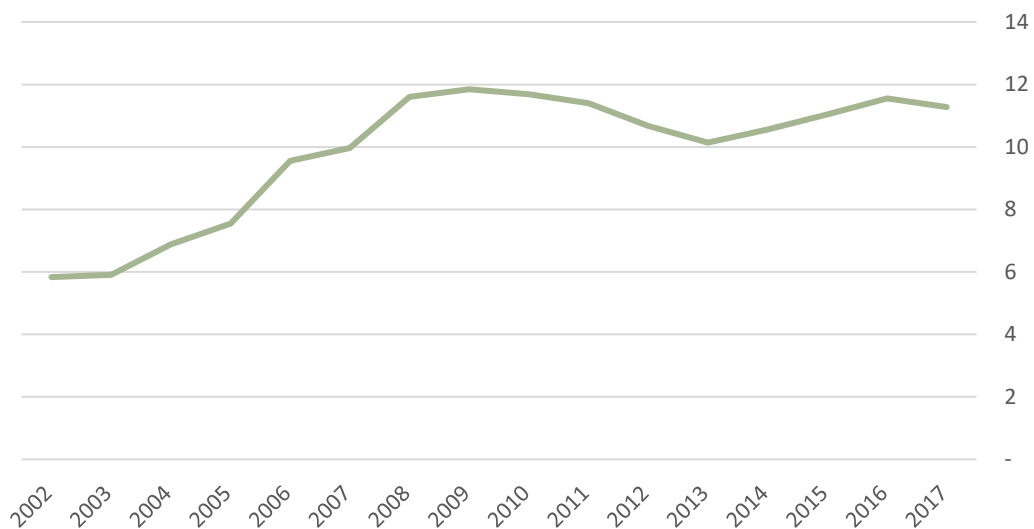
מגמות ביצוא לארה"ב

ארה"ב היא מדינת היצוא הגדולה והחשובה ביותר של ישראל בעולם. היקף היצוא הממוצע (המתייחס ליצוא הסחורות בלבד, ללא יהלומים ושירותים), עומד בשנים האחרונות על כ-11.1 מיליארד דולר בשנה¹ – סכום השווה ליצוא המצרפי לבריטניה, סין, הולנד וטורקיה, יחד (שהם 4 היעדים הגדולים ליצוא, אחרי ארה"ב).

ניתוח ארוך טווח של היצוא לארה"ב בשני העשורים האחרונים מצביע על שתי מגמות עיקריות: במהלך העשור הראשון, עם היציאה ממשבר הדוט-קום ועד משבר האשראי העולמי, חלה עלייה חדה בהיקפי היצוא, אשר נרשמה בעיקר בשנים 2002-2008. במהלך שנים אלו צמח היצוא בשיעור מצרפי של 100% והציג צמיחה ממוצעת של 12% בשנה.

התפתחות היצוא לארה"ב | 2002-2017

יצוא סחורות ללא יהלומים, במיליארדי דולרים.

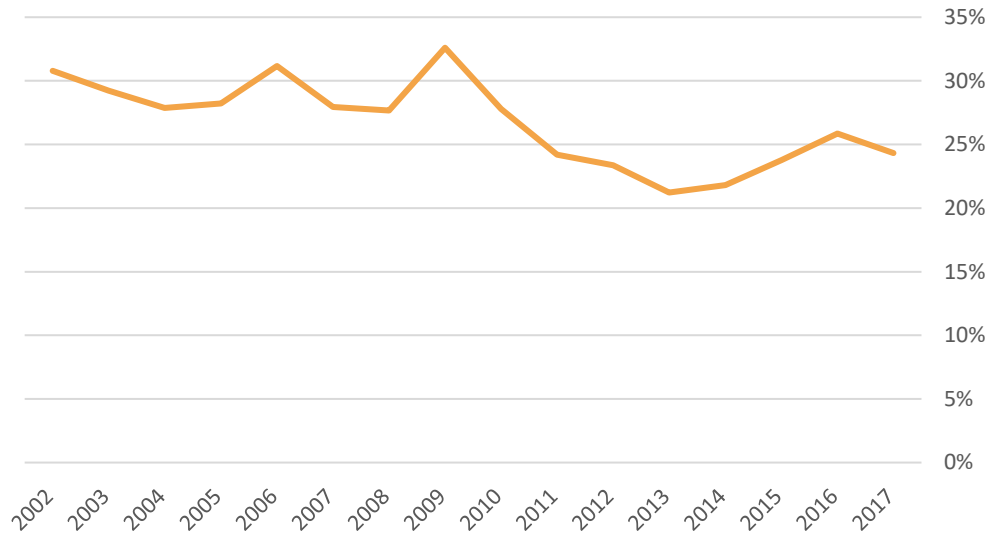
עיבוד וניתוח: היחידה הכלכלית, מכון היצוא

אולם, בעשור האחרון, החל ממשבר האשראי העולמי ועד היום, נמצא היצוא לארה"ב בדשדוש מתמשך. למעשה, מאז שנת 2008 נותר היצוא על רמה ממוצעת של כ-11.2 מיליארד דולר. מאותה שנה ועד 2017 ירד היצוא בשיעור מצרפי של כ-3% ובשיעור שנתי של 0.5% בשנה.

¹ ממוצע השנים 2014-2017

התפתחות היצוא לארה"ב | 2002-2017

משקל בסך היצוא, סחורות ללא יהלומים (באחוזים)

עיבוד וניתוח: היחידה הכלכלית, מכון היצוא

הסיבה לשינויים אלו נעוצה בעיקר בתנודתיות הגבוהה של הענפים הדומיננטיים: התרופות, הרכיבים האלקטרוניים והכימיקלים. השפעתם ומרכזיותם הרבה ביצוא הכולל משתקפת באופן טבעי גם (ובעיקר) ביצוא ליעד עיקרי ומהותי כמו ארה"ב – ומסבירה את השינויים ביצוא לשם במהלך תקופה זו. הגידול החד ביצוא לארה"ב בעשור הראשון הונע בעיקר על ידי יצוא מואץ של **תרופות ורכיבים אלקטרוניים**. העלייה המהירה בביקושים ובמחירי הסחורות, תרמה אף היא לגידול המהיר בהכנסות היצוא ממוצרי **הכימיקלים והמינרלים**. בהתאם לכך, תנודות ושינויים ביצוא הענפים הדומיננטיים במהלך העשור האחרון (2008-2017) השפיעו באופן מהותי על היצוא למדינה.

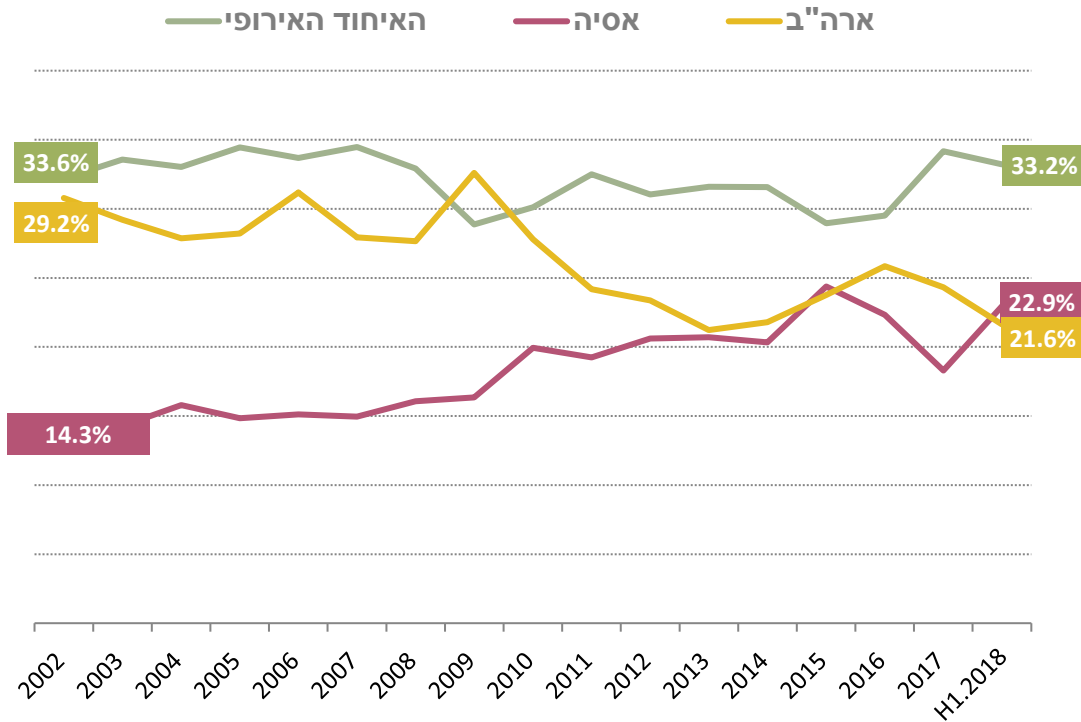
אולם גם בשנות הגידול המהיר ביצוא לארה"ב, נותר משקלו ביצוא הכולל ללא שינוי והסתכם בממוצע על שיעור של כ-29% מהיצוא, זאת בשעה שחלקו של היצוא למדינות אסיה למשל, גדל בהתמדה ובאופן עקבי משנה לשנה. יתרה מכך - בעשור האחרון חלה ירידה מובהקת בחלקה של ארה"ב ביצוא, אשר עמד נכון לסוף 2017 על שיעור של כ-24% בלבד².

מגמות היצוא במחצית הראשונה של 2018 סימלו את המשך המגמה של השנים האחרונות, אשר הגיעה לשיאה השנה. נוכח המשך הירידה ביצוא לארה"ב והגידול החד ביצוא למדינות אסיה, עומד משקל היצוא לאסיה על שיעור של כ-23%, גבוה ממשקל היצוא לארה"ב העומד נכון להיום על 21.6% בלבד. משקלו של היצוא לאיחוד האירופי נותר יציב וגבוה ומהווה כ-33% מסך היצוא.

² ממוצע השנים 2008-2017.

היצוא לאזורי הסחר העיקריים | 2002-2008

משקל בסך היצוא, סחורות ללא יהלומים (באחוזים)

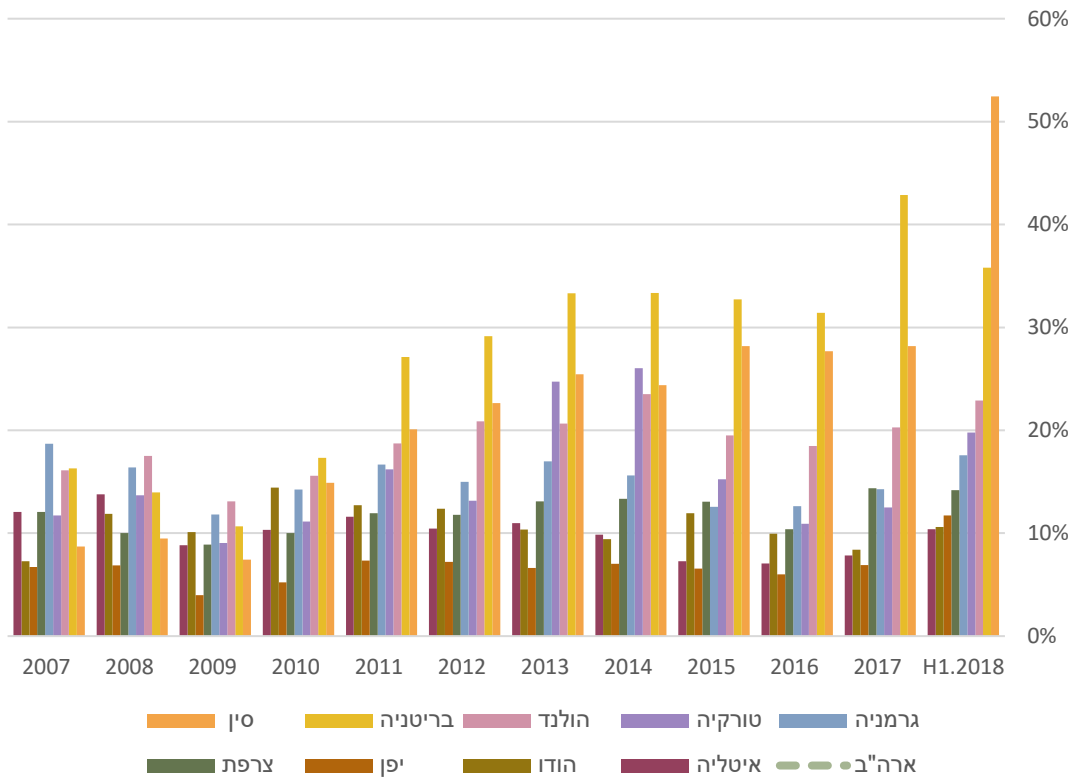
עיבוד וניתוח: היחידה הכלכלית, מכון היצוא

היצוא ל**סין**, אשר גדל באופן מואץ בשנים אלו, הוא הגורם העיקרי בעליית משקל אסיה ביצוא הכולל – מגמה זו נתמכה השנה בין השאר מעליות דו-ספרתיות חדות ביצוא למדינות אחרות ביבשת כמו **יפן** (+66%), **דרום-קוריאה** (+24%) ו**הודו** (+19%). אין ספק כי הגידול ביצוא לסין השנה חריג ונבע ברובו מיצוא הרכיבים האלקטרוניים, אך חשוב לזכור כי **הצמיחה בהיקפי היצוא לסין מאפיינת באופן מובהק גם את כל יתר ענפי היצוא וכי חלקה וחשיבותה ביצוא הישראלי הולכת וגוברת משנה לשנה. נכון לסוף המחצית הראשונה של 2018 סין הינה יעד היצוא השני בגודלו של ישראל בעולם.**

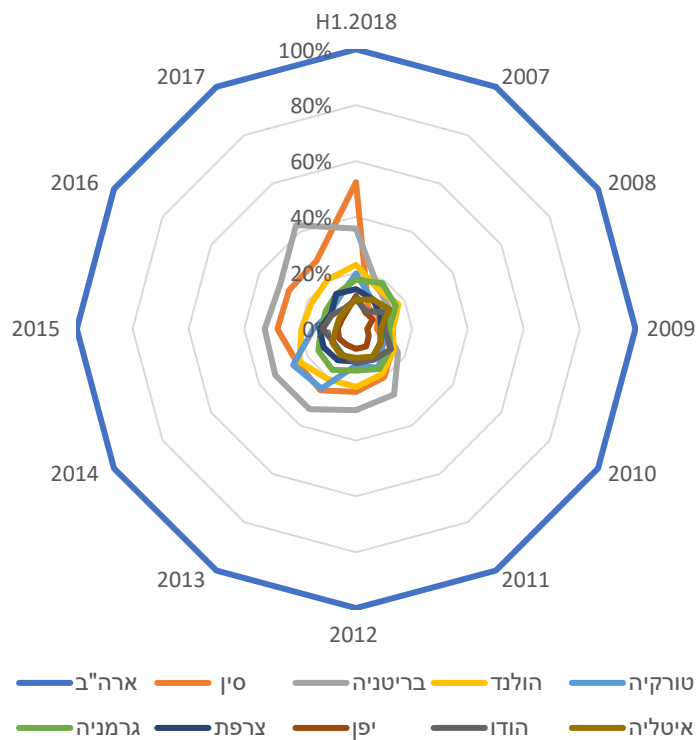
ירידת משקלה של ארה"ב ביצוא הכולל והגידול במשקל שאר היעדים משקפים את המגמה בשנים האחרונות: **היצוא מבוזר יותר מבחינה גיאוגרפית ופחות ריכוזי.** על פי חישוב היחס של היצוא ליעדים השונים כאחוז מסך היצוא לארה"ב, ניתן לראות בבירור מגמה זו: היצוא לסין למשל, אשר היווה 8.7% בלבד מהיצוא לארה"ב ב-2007 עלה בהתמדה עם השנים ונכון לסוף 2017 הגיע לשיעור של יותר מ-28%³. כך גם היצוא לבריטניה אשר עמד על שיעור של 16.3% ב-2007 וזינק עד לכ-43% מסך היצוא לארה"ב ב-2017. **חשוב לזכור כי הענפים הדומיננטיים אחראים למגמה זו וכי גם אם מבחינה גיאוגרפית היצוא מבוזר יותר מבעבר - מבחינת ענפית נותר היצוא ריכוזי במידה רבה.**

³ במחצית הראשונה של 2018 זינק שיעור זה לכ-52% בעקבות הגידול החדד ביצוא לסין.

שיעור היצוא ליעדים כאחוז מסך היצוא לארה"ב | 2007-2018

שיעור היצוא ליעדים כאחוז מסך היצוא לארה"ב | 2007-2018

היצוא לארה"ב | עדכון מחצית 2018

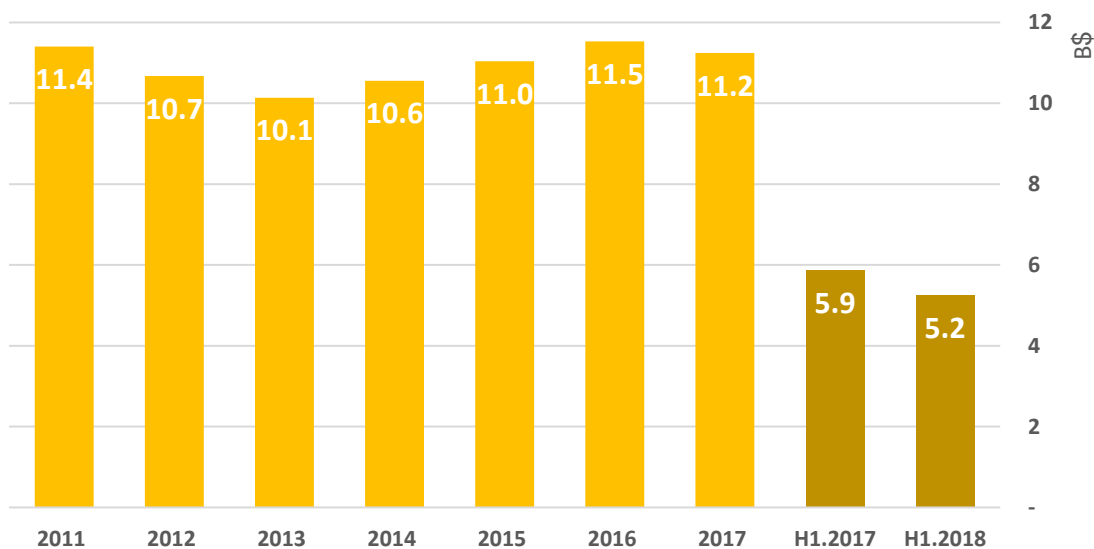
יצוא סחורות ללא יהלומים

מגמת ההתאוששות ביצוא לארה"ב אשר אפיינה את היצוא בשנים 2014-2016, נבלמה בשנה שעברה. מגמה שלילית זו נמשכה ואף התגברה במהלך מחצית השנה הראשונה של 2018 – בתקופה זו רשם היצוא למדינה ירידה של כ-11% בהיקפים.

עם יש לסייג את הירידה, שכן השפעה מכרעת ישנה ליצוא התרופות - בו נרשמה ירידה דו-ספרתית חדה. במרבית ענפי היצוא הגדולים נרשמה דווקא עלייה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

התפתחות היצוא לארה"ב | לאחר התאוששות הדרגתית, שוב במגמת ירידה

יצוא סחורות ללא יהלומים, במיליארדי דולרים.

עיבוד וניתוח: היחידה הכלכלית, מכון היצוא

כאמור, ליצוא התרופות משקל מהותי בהרכב היצוא לארה"ב ומהווה כרבע מסך הסחורות המיוצאות למדינה⁴. סך היצוא בענף זה ירד בשיעור חד של כ-37% לעומת המחצית המקבילה, להיקף של כ-935 מיליון דולר (לעומת היקף יצוא של כ-1.5 מיליארד דולר בתקופה המקבילה אשתקד).

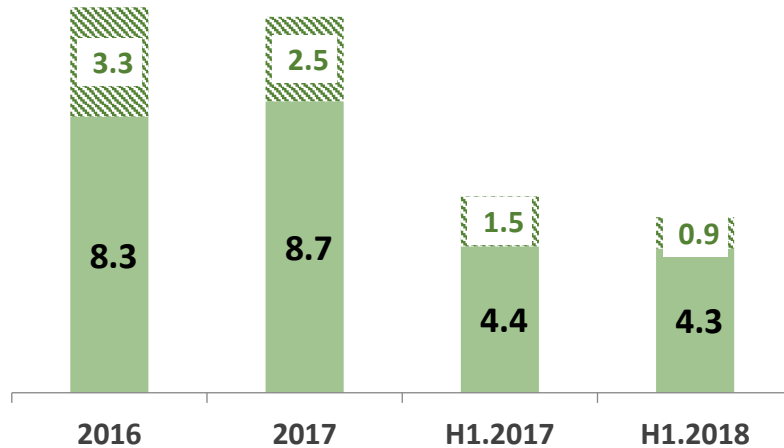
חשוב לזכור כי יצוא התרופות הינו ענף ריכוזי ודומיננטי ביצוא לארה"ב (ובכלל ביצוא הישראלי) הנתון לתנודתיות רבה מתקופה לתקופה. יצוא זה מושפע רבות מפעילות היצור והיצוא של חברת טבע.

⁴ סחורות, ללא יהלומים. ע"פ ממוצע השנים 2014-2017.

התפתחות היצוא לארה"ב | בנטרול ענף התרופות

יצוא סחורות ללא יהלומים, במיליארדי דולרים.

■ היצוא לארה"ב - למעט תרופות ■ יצוא תרופות לארה"ב

עיבוד וניתוח: היחידה הכלכלית, מכון היצוא

מלבד ענף התרופות, נרשמו השנה ירידות בענפים נוספים המשויכים לסקטור ההיי-טק: יצוא **רכיבים אלקטרוניים**, ירד בשיעור חד של כ-25% להיקף של כ-450 מיליון דולר ויצוא **כלי הטיס** ירד בשיעור של כ-38% והסתכם לכ-60 מיליון דולר.

לעומת זאת, היקף יצוא ה**ציוד הרפואי** לארה"ב המשיך לצמוח בקצב מואץ, לאחר שבסיכום שנת 2017 הציג גידול שנתי, בפעם הרביעית ברציפות. במחצית הראשונה של השנה גדל היצוא בענף זה בשיעור של כ-4% לעומת היקפו בתקופה המקבילה אשתקד, להיקף של כ-375 מיליון דולר. יצוא **מכשור אלקטרוני ואופטי**⁵ עלה בשיעור של כ-11% לכ-425 מיליון דולר, ביצוא **ציוד טלקומוניקציה** נרשמה עלייה של כ-5% בהיקפי היצוא לכ-275 מיליון דולר וביצוא **מערכות מחשוב והדפסה** התקבלה עלייה של כ-24% להיקף של כ-250 מיליון דולר.

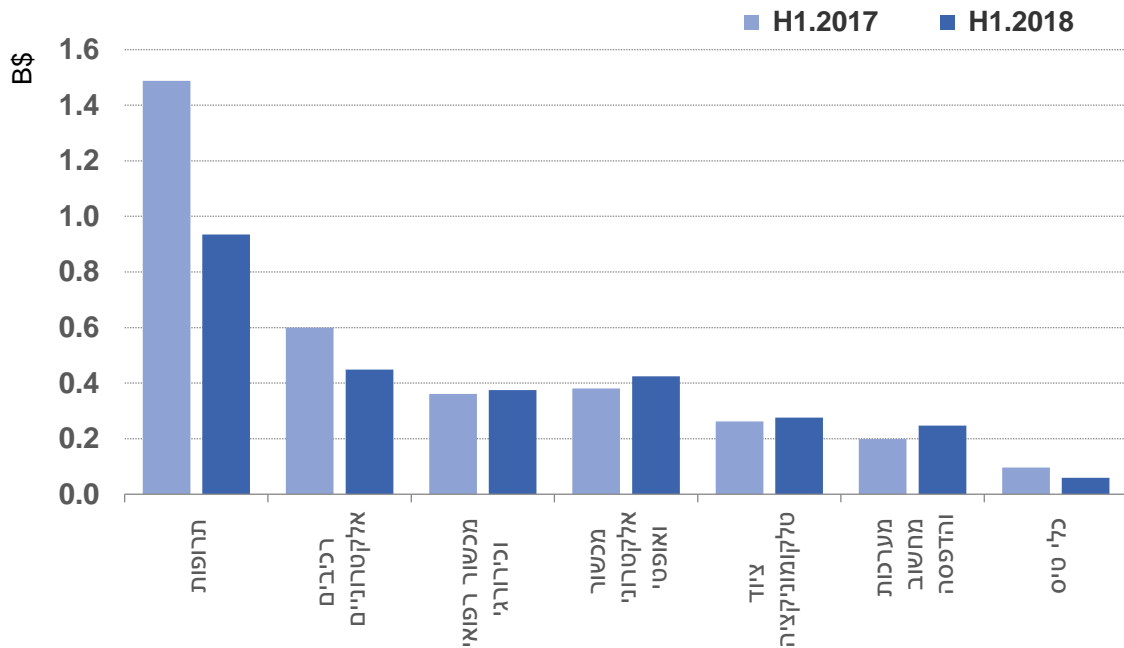
סך יצוא מוצרי ההיי-טק לארה"ב הסתכם במחצית השנה בכ-2.8 מיליארד דולר – ירידה בשיעור של כ-18% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

חלקה של ארה"ב ביצוא מוצרי ההיי-טק הכולל עומד נכון לסוף המחצית הראשונה של השנה על כ-24%, ירידה בהשוואה למשקלה במחצית הראשונה של 2017 אשר עמד על כ-29%⁶.

⁵ הכולל בין היתר יצוא מכשור מתקדם למדידת ובקרת תהליכי ייצור - בעיקר לתעשיית האלקטרוניקה.
⁶ בדומה לשיעור שהתקבל בסיכום שנת 2017 (כ-29% מסך יצוא מוצרי ההיי-טק).

יצוא מוצרי היי-טק לארה"ב | ירידה ביצוא התרופות, רכיבים וכלי טיס

מחצית 2018 לעומת תקופה מקבילה אשתקד, במיליארדי דולרים

עיבוד וניתוח: היחידה הכלכלית, מכון היצוא

היצוא ביתר הענפים לארה"ב התאפיין במגמה חיובית כללית. מבין ענפי היצוא העיקריים, יצוא **הכימיקלים** גדל בשיעור חד של כ-35% להיקף של כ-675 מיליון דולר, יצוא **מכונות וציוד** עלה בכ-7% להיקף של כ-425 מיליון דולר, יצוא **מוצרי הגומי והפלסטיק** עלה גם הוא בכ-7% להיקף של כ-335 מיליון דולר, יצוא **מנועים וציוד חשמלי** עלה בכ-12% להיקף של כ-165 מיליון דולר, יצוא **התכשיטים וחפצי חן** עלה בכ-3% להיקף של כ-140 מיליון דולר ויצוא **מוצרי המזון והמשקאות** עלה בכ-9% להיקף של כ-130 מיליון דולר.

בניגוד למגמה הכללית נרשמה ירידה ביצוא **המתכות**⁷ (ירד בכ-8% להיקף של כ-1.1 מיליארד דולר), ביצוא **מוצרי טקסטיל והלבשה** (ירד בכ-8% להיקף של כ-140 מיליון דולר) וביצוא **מוצרי הכרייה והמינרלים** (ירד בכ-6% והסתכם בכ-125 מיליון דולר).

⁷ בעיקר מוצרי מתכת מתקדמים.